

mari jungstedt

VIIMEINEN TUKIKOHTA

Suomentanut Tuulia Vihanto

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Ruotsinkielinen alkuteos
Den sista utposten

Copyright © Mari Jungstedt 2024
Published by arrangement with Albatros Agency, Sweden

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Otava 2024

ISBN 978-951-147826-3

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2024

*Johan Gardeliukselle,
kiitollisena korvaamattomasta avustasi, jota olet tarjonnut
kaikkina näinä vuosina,
aivan alusta saakka.*

Olen yli puolet aikuisiästäni kirjoittanut Gotlantiin sijoittuvia rikosromaneja, ja tämä on sarjan kahdeksastoista osa. Te vakilukijani tiedätte, että suurin osa paikoista ja rakennuksista on oikeasti olemassa – Knutaksen jalanjälkiä voi siis seurata. Joskus tarina kuitenkin ylittää todellisuuden, ja siksi tässä kirjassa on pari paikkaa, jotka eivät ole oikeita. Saaren tuntevat huomavat ne kyllä.

Toivon, että nautitte kirjan lukemisesta.

Kvarnåkershamnissa huhtikuussa 2024

Mari Jungstedt

Auto poukkoili eteenpäin kuoppaisella tiellä. Se ei kulkenut nopeasti, mutta jokainen kuoppa ja töyssy värisytti kehoa kuin sähköisku. Istuin aivan paikoillani, kuin halvaantuneena, kykenemättä liikkumaan. Vallitsi täydellinen hiljaisuus. Kuulin miehen hengityksen ja käsien liikkeen ohjauspyörällä. Kädet olivat suuret, ja kämmenselillä kiemurteli paksuja, sinisiä suonia, kuin matoja. Sormet olivat pitkät ja jykevät. Istuin etupenkillä hänen vieressään, ja sisintäni värisytti. Vavahdin, kun hän vilkaisi minua. Olisin voinut tarttua rattiin ja vääntää siitä niin, että auto olisi suistunut ojaan ja kaikki olisi ollut ohi, mutta olin kauhusta kankea, jäsenet jäykkinä, pelosta lamaantunut. Yritin vain olla ajattelematta mitään ja kadota mielessäni pois.

Ulkona oli pimeää, tunsin meitä ympäröivän metsän. Puunkoksia kurotteli kohti tuulilasia: ne venyivät pitkinä lonkeroina autoa kohti kuin estääkseen matkan jatkumisen, aivan kuin olisivat yrittäneet auttaa. Mitä lähemmäs määränpäättä saavuimme, sitä raskaammaksi paino rintakehälläni kävi. Tiesin, mitä olisi luvassa, mutta en voinut millään keinolla estää sitä. Siltä minusta ainakin silloin tuntui. Olin täysin voimaton.

Kehoni veltostui, aivan kuin se ei olisi kuulunut minulle. Katsoin alas päin ja näin omat käteni ristissä sylissäni. Ne vaikuttivat vierailta. Olivatko ne edes minun? Mihin niitä kohta käyttäisin? En halunnut olla siihen osallisena.

Jyrkän mutkan jälkeen maisema avartui, ja jatkoimme matkaa merenrannan myötäisesti. Auton ikkunoita oli rullattu vähän auki, ja kuulin aaltojen lyövän rantaan. Kuunvalo paistoi puunlatvojen lomasta. Valkoinen sirppi yönmustalla taivaalla – sen valo heijastui tummasta vedestä. Näin kauniin, loistavan kuunsillan. Yön kauneus tuntui sillä hetkellä pelkästään tuskalliselta.

Kaukana horisontissa näkyivät suuren matkustajalautan valot. Matkustajilla ei ollut aavistustakaan siitä, kuka heitä katseli ja mitä tapahtuisi pian kaukana maissa. Kaikkien muiden ihmisten elämä eteni kuten ennenkin. Minä olin yksin synkässä maailman-kaikkeudessa.

Auton ajovalot valaisivat pensaita, joiden ohi ajoimme. Jänikset ryntäilivät tien yli. Ne voivat paeta. Minä en.

Sitten auto hidasti vauhtia ja pysähtyi.

Gabriella Rönning sulki vanhan kalkkikivitalon oven ja tunsi olonsa samanaikaisesti sekä vapaaksi että ahdistuneeksi. Hän katsoi ylös elokuun siniharmaalle taivaalle ja huokaisi. Hänellä olisi muutama tunti omaa aikaa, mistä hän olisi tavanomaisesti nauttinut, mutta nyt häntä ahdisti oudosti. Toisaalta oli mukavaa lähteä kotoa, jättää lapset lastenvahti Julian hoidettaviksi ja olla vähän aikaa yksin ajatuksineen. Naapuritalossa asuva Julia oli lukutoukka ja yksinäinen susi, joka ahmi vapaa-ajallaan rikoskirjallisuutta. Hän halusi kriminologiksi ja professoriksi kuten suuri idolinsa Leif G. W. Persson. Gabriella tiesi, että Julialla oli kotona vaikeaa ja että tämä halusi päästä pois vanhempiensa luota. Siksi tyttö tuli aina mielellään hoitamaan lapsia, ja usein hän jäi vielä muutamaksi tunniksi norkoilemaan heille Gabrielan palattua. Juliasta oli mukava makoilla lukemassa olohuoneen sohvalla erkkeri-ikkunan edessä. Tyttö kysyi aina, sopisiko se, ja sopihan toki. Hän ei häirinnyt ketään. Makasi siinä kahlaamassa kirjan toisensa perään kuulokkeet korvillaan. Mikä onni, että Julia halusi olla lastenvahtina ja tienata vähän ylimääräistä – jopa lauantai-iltana, vaikka hän oli jo myöhäisteini-ikäinen. Tytöt sitä paitsi pitivät hänestä kovasti.

Gabriella käveli pyörälleen, joka oli tavanomaisella paikallaan pihan perukoilla. Sieltä alkoivat metsä ja hiekkatie, joka johti sadan metrin päässä kulkevalle maantielle. Maantie oli oikeastaan asfaltoitu kaistale, joka jatkui suorana kilometri-

kaupalla ja johti monien Gotlannin teiden tapaan suoraan meren rantaan.

Hän kiinnitti paikoilleen pyöränkorin, jonka oli pakannut täyteen: siinä oli siivousvälineitä, termospullollinen kahvia sekä vesipullo. Sitten hän talutti pyörän pois pihalta ja kääntyi taloa kohti. Tyttäret Alba ja Astrid vilkuttivat tapansa mukaan keittiön ikkunasta Julian kanssa. Hän nosti kätensä ja vilkutti takaisin. Hänen miehensä Erik ei ollut kotona. Mies työskenteli kaksi viikkoa neljästä hitsaajana norjalaisella öljynporauslautalla. Nyt Erik oli lähtenyt Visbyhyn viettämään iltaa vanhojen kavereidensa kanssa – luvassa oli kunnan poikien ilta kaupungilla – ja aamulla mies jatkaisi matkaansa Tromssaan. Tämä yöpyisi lentokentän lähellä asuvan kaverinsa luona. Gabriella oli asiasta pelkästään iloinen.

Hän hyppäsi pyörän satulaan ja alkoi polkea kohti tietä, jolla ei näkynyt yhtään autoa – olihan elokuu jo loppuillaan. Suurimman osan vuodesta liikennettä oli melko vähän. Hän pyöräili suuren aitauksen ohi, ja satakunta täpläkaurista nosti päätään yhtäikaa ja katseli häntä tarkkaavaisesti, kunnes hän katosi niiden näköpiiristä. Hän ohitti peltoja, niittyjä, metsäkaistaleita sekä muutamman talon, kunnes saapui vihdoinkin tienhaaraan. Vanha tienviitta kertoi, että toinen haara johti Nissevikiiniin ja toinen Petesiin. Risteyksen kohdalla oli myös Mattsonien talo, ja aitauksessa laidunsi ahkerasti pieniä ja pulleita shetlanninponeja. Albasta ja Astridista oli ihanaa käydä silittelemässä poneja ja leikkimässä niiden kanssa. Gabriella jatkoi matkaa kohti vanhaa maatilamuseo Petesgårdenia ja sen kotoisaa kahvilaa, joka oli parhailaan auki. Sen eteen oli pysäköity muutama auto. Olihan sentään lauantai, Gabriella ajatteli, mutta pian paikka suljettaisiin, sillä kesäsesonki oli päättyvässä.

Gabriella pysähtyi portille, josta pääsi rantaniitylle. Niityllä laidunsi harmaanmustia karitsoja. Maasto muuttui täällä villimäksi: joka puolella kasvoi katajapensaita ja matalia mäntyjä, ja kivenlohkareita oli siellä täällä. Pyöräily kävi vaikeammaksi kuoppaisella polulla. Lopulta hän pääsi seuraavalle portille, eikä perille ollut enää pitkä matka. Taivas tummui ja näytti siltä, että olisi tulossa sade. Onneksi hän olisi sisätiloissa. Hän kääntyi metsään ja joutui taluttamaan pyöräänsä loppumatkan puunrunkojen ja kivien yli. Pian hän jo näki mökin.

Hän oli perillä.

Pyöreät ja pehmeät kasvot, suljetut silmät. Suu pienen kolmion muotoinen, hengenvedot nopeita ja lyhyitä. Pienen pieni käsi piti tiukasti kiinni hänen oikeasta etusormestaan. Knutas liikahti varovaisesti ja sai puutarhakeinin hienoisesti heilumaan. Keinun tavanomainen narina, merelle avautuva näkymä ja nurmella hii-pivä Milagro-kissa – kaikki oli tuttua, mutta ei kuitenkaan. Kissan nimi tarkoitti ihmettä, ja sellainen tämä totisesti oli. Ihme. Hän täyttäisi viikon kuluttua kuusikymmentäkuusi vuotta ja istui keinussa kolmikuinen tytär sylissään. Kuka olisi voinut uskoa?

Mikään ei ollut mennyt niin kuin hän oli kuvitellut. Knutas oli kavahtanut ajatusta siitä, että olisi jälleen pikkulapsen isä, joutuisi vaihtamaan vaippoja ja valvomaan öitä. Hän oli ajatellut, että lapsi tulisi hänen ja Karin väliin, häiritsisi töitä ja koko elämää. Oli kuitenkin tapahtunut aivan päinvastoin. Kaikki aiemmat tarpeet ja toiveet tuntuivat nyt merkityksettömiltä. Hän halusi ainoastaan viettää aikaa Lydian kanssa.

Ajatukset kääntyivät tyttären dramaattiseen syntymään Östersundissa. Vaikka Karin raskaus oli ollut hyvin pitkällä, tämä oli lähtenyt Pohjois-Jämsläntiin tutkimaan johtolankaa murhatapauksessa, jonka tutkintaa Knutas oli johtanut. Vaikka Knutas oli kerta toisensa jälkeen kehottanut Karinia ottamaan rauhallisesti, tämä oli välttämättä halunnut tehdä omia tutkimuksiaan. Nainenhan oli itsekin rikoskomisario ja Visbyn rikososaston johtajan sijainen. Karin oli hänen läheisin kumppaninsa sekä töissä että vapaalla.

Karinin lapsivesi oli mennyt kaukana Jämtlannin erämaan soilla, ja hän oli synnyttänyt lapsen Östersundin sairaalassa samaan aikaan kun Knutas oli jahdannut murhaajaa Tukholman saaristossa. Knutas ei ollut ehtinyt synnytykseen, mutta matkusti Östersundiin niin pian kuin kykeni.

Sillä hetkellä kun Knutas näki lapsen Karinin rinnalla, hän tiesi, että tulisi rakastamaan pienokaista koko loppuelämänsä. Se oli itsestään selvää ja kertakaikkisen järisyttävää. Täydellistä rakkautta ensisilmäyksellä.

Nyt siitä oli kulunut kolme kuukautta, ja kesä oli ollut mahtava. Knutas hämmästyi itsekin, miten näppärästi oli jälleen sujahtanut tuoreen isän rooliin. Hän vaihtoi vaippoja, syötti vauvaa tuttipullolla ja nousi tarvittaessa mukisematta keskellä yötä. Oli kulunut ikuisuus siitä, kun hän oli saanut ensimmäiset lapsensa ex-vaimonsa Linen kanssa. Kaksoset Petra ja Nils täyttäisivät kaksikymmentäyhdeksän muutaman kuukauden kuluttua. Tavaltaan tuntui kuin kaksosten vauva-aika olisi ollut vasta eilen, ja yksi vauva tuntui siihen verrattuna lastenleikiltä. Sanaleikki sai Knutaksen hymyilemään.

Hän katsoi pientä ihmistä, joka makasi siinä ohueen puuvilla-peittoon kiedottuna. Tyttö näytti aivan nukelta. Hän kuiskasi hiljaa tämän nimen. Lapsi avasi kätensä kuin viuhkan ja tarttui sitten uudelleen hänen sormeensa. Knutas hymyili, kumartui eteenpäin ja painoi hellästi sukon lapsen otsalle.

Hän ei enää välittänyt viikonloppureissuista Karinin kanssa Euroopan suurkaupunkeihin eikä teatterimatkoista Tukholmaan. Hän ei välittänyt rauhallisesta käyskentelystä puutarhassa eikä hitaista aamuista, jolloin sai nukkua pitkään. Lydiasta oli tullut koko hänen olemassaolonsa keskipiste, eikä Knutas ollut koskaan tuntenut itseään yhtä onnelliseksi. Hän halusi ainoastaan sylitellä tyttöä, lohduttaa tätä, kun tämä oli surullinen, ja tarjota

tälle vuoroin tuttia, vuoroin pulloa. Tuo kaikki sujui erittäin hyvin. Karin ei vaikuttanut roolissaan yhtä varmalta ja kysyi häneltä monesti neuvoa. Eipä se toisaalta kovin outoa ollut, sillä nainen huolehti ensimmäistä kertaa vastasyntyneestä. Knutas oli sitä paitsi huomannut, että Karin oli jo halukas palaamaan töihin ja tehtäviinsä jalkapallovalmentajana. Hän oli alkanut pumpata ja pakastaa rintamaitoa, jotta Knutas voisi hoitaa Lydiaa muutaman tunnin hänen poissa ollessaan. Kuten esimerkiksi nyt, Karinin ollessa hölkkälenkillä – kevyellä ja hitaalla, nainen oli luvannut.

Knutas katsahti merelle päin. Taivas oli alkanut tummua. Näytti siltä, että alkaisi sataa. Kohta hän siirtyisi sisälle. Vielä pikku hetki ulkona. Lydia vaikutti nukkuvan niin sikeästi, ettei hän halunnut häiritä pienokaista.

Knutas antoi ajatustensa harhailla. Hän odotti tulevan syksyn olevan rauhallinen. Töissä oli hiljaista, ja hän suunnitteli tekevänsä lyhyempää päivää ja pitävänsä silloin tällöin vapaata. Joulun jälkeen hän jäisi isyyslomalle, mitä hän odotti kovasti. Sen jälkeen olisi kenties aika jäädä eläkkeelle ja antaa Karinin ottaa ohjat. Knutaksella ei ollut mitään sitä vastaan, että olisi kotona Lydian kanssa. Ensi viikonloppuna lapset tulisivat puolisoineen mantereelta vierailulle juhlimaan hänen syntymäpäiväänsä. Jopa Karinin aikuinen tytär Hanna tulisi tyttöystävänsä Kimin kanssa. Knutas oli hyvin iloinen siitä, että Karin ja Hanna olivat löytäneet toisensa, vaikka Hanna oli annettu adoptoitavaksi pian syntymänsä jälkeen. Knutas odotti koko perheen, kaikkien läheisten ja rakkaiden kokoontumista yhteiseen pöytään.

Se oli tärkeämpää kuin mikään muu.

Ovi avautui vastahakoisesti naristen, kun Gabriella painoi kahvasta. Mökissä haisi tunkkaiselta ja kostealta. Kukaan ei ollut käynyt siellä vähään aikaan. Gabriella oli perinyt autiotuvan vanhemmiltaan ja pitänyt sen tunnesyistä, koska oli viettänyt siellä paljon aikaa lapsena. Mökissä oli ainoastaan yksi huone ja pieni vaatekomero. Keittiötä ei ollut: hyllyllä oli pelkkä keittolevy, ja hanasta tuli kesäisin kylmää vettä. Perhe ei koskaan ollut yöpynyt mökissä Gabriellan lapsuudessa, mutta isän kanssa he olivat viettäneet siellä aikaa kalastusreissuillaan tai ollessaan poimimassa sinivatukkaa, mulpereita tai sienii. Nykyisin mökkiä käytettiin harvoin; perhe asui niin lähellä metsää ettei sille ollut tarvetta.

Valoa tulvi heikosti sisään mökin ainoasta ikkunasta, jonka vanhat, tummat verhot olivat roikkuneet paikoillaan niin kauan kuin hän muisti. Pölyhiukkaset kieppuivat ilmassa, ja nurkissa lojui kuolleita kärpäsiä. Seinustalla oli yksinkertainen, kapea puupöytä ja kaksi pinnatuolia. Pitkän seinän vieressä oli sänky, joka tuntui liian suurelta pieneen huoneeseen.

Gabriella seisoivat ovensuussa ja katseli ympärilleen.

Paine iski rintakehään väkivaltaisesti ja äkkiarvaamatta. Henki ei meinannut kulkea, ja hänen oli pakko istuutua. Huimaus ja sydämentykytys, joita hän ei ollut tuntenut pitkään aikaan, olivat palanneet. Hän kaivoi esiin puoliksi täyden vesipullon, joi muutaman kulauksen ja vilkaisi sitten kelloa. Hänen pitäisi jo aloittaa, mutta hän ei uskaltanut nousta heti ylös.

Hän istui vielä tovin paikoillaan ja yritti tasata hengitystään. Sitten hän nousi hitaasti seisomaan, jottei näkisi tähtiä, ja kaivoi varovasti pyöräkorista siivoustarvikkeet esille. Hän aloitti avaamalla ikkunan, jotta sisään pääsisi raitista ilmaa. Hän veti muutamana kerran syvään henkeä ja tunsu taas hallitsevansa itsensä. Hän kiskoi sängystä patjan ja vei sen kuistille. Sitten hän piiskasi sitä vaatekomerosta löytämällään vanhalla mattopiiskalla. Hän kuurasi seiniltä vanhat hämähäkinseitit, pesi ikkunan ja lakaisi lattian. Pölynimuria hänellä ei ollut, mutta tämä sai kelvata.

Mopattuaan lattian ja pedattuaan sänkyyn puhtaat lakanat hän istuutui kuistille ja kaatoi itselleen kupillisen kahvia. Hän nojautui seinää vasten ja hengitti syvään. Ponnistelu oli saanut kehon kivistämään, ja niska ja selkä tuntuivat jäykiltä.

Gabriella hörppäsi haaleaa kahvia ja katseli sankkaa metsää. Mäntyjen oksat olivat vääntyneet tuulessa. Suurin osa niiden latvoista ja rungoista oli taipunut sisämaahan päin, aivan kuin ne olisivat kyyristyneet pois päin myrskyvästä merestä. Täältä ei näkynyt merta, mutta hän kuuli aaltojen pauhun. Taivas oli tummunut entisestään. Paksut, mustat pilvet lähestyivät – sade saattaisi alkaa koska tahansa.

Olisi kiirehdittävä ja pyöräiltävä takaisin ennen kuin sade ennättäisi hänen päälleen. Kehoa kolotti siivouksen jäljiltä, ja hänen olisi levähdettävä vielä tovi ennen kuin pakkaisi tavaransa ja pyöräilisi kuoppaista tietä takaisin kotiin. Gabriella yritti torjua ajatukset, joita kohosi kummittelemaan hänen mieleensä. Hän sulki silmänsä ja antoi kahvikuppia pitelevän kätensä laskeutua.

Hän keräsi voimiaan mökin portailla aavistamatta lainkaan, että hänellä oli seuraa.

Häntä katseltiin tarkasti.

Jokaista askelta, jokaista liikettä.

He istuivat vastakkain keittiönpöydän ääressä kotonaan Roman taajamassa.

Talossa leijaili vastakeitetyn kahvin sekä uunituoreen sokeri-kakun tuoksu. Koira nuoli tassujaan taljalla, ja radiosta kuului juontajien kotoisaa rupattelua. Kaikki oli kuten tavallisesti, muttei kuitenkaan.

Johan Berg katseli vaimoaan, joka istui lukemassa uutisia iPadilta. Mies piti oikean sanomalehden rapinasta, mutta Emma oli digitaalisemmin suuntautunut. Eikä se ollut ainoa ero heidän välillään. Tuntui kuin hän olisi viime aikoina nähnyt Emman selvemmin. Emma työskenteli koulussa, ja kun tämä oli pettänyt häntä rehtorin kanssa, mikään ei ollut palannut ennalleen. Vaimo oli myöntänyt rakastuneensa päättömästi uuteen pomoonsa, mutta väitti sen menneen ohi. Hän sanoi katuvansa syvästi uskotomuutta, ja että Johan oli se, jota hän todellisuudessa rakasti. Emma halusi, että he unohtaisivat kaiken, jättäisivät syrjähyppyn taakseen ja jatkaisivat elämää. Johan oli yrittänyt. Heillä oli kaksi yhteistä lasta, Elin ja Anton, jotka kävivät lukiota ja asuivat yhä kotona. Emman vanhemmat lapset aikaisemmasta avioliitosta, Sara ja Filip, jotka Johan oli adoptoinut Ollen kuoltua, olivat jo muuttaneet pois kotoa. Heillä oli perhe, yli kaksikymmentävuotinen historia ja tiukasti toisiinsa kietoutuneet elämät. Silti Emma tuntui tavallaan vieraalta. Johan katseli naisen kasvopiirteitä. Hän oli edelleen yhtä kaunis kuin ennen: poskipäät olivat korkeat,

silmät tummat ja aavistuksen vinot, ja hiukset kiiltävät ja hiekan väriset. Miten mukavaa heillä olikaan ollut yhdessä, Johan ajatteli, miten paljon yhteisiä kokemuksia. Kuinka monta aamiaista he olivatkaan syöneet yhdessä? Montako päivällistä? Kuinka monia juhlia he olivat viettäneet? Kuinka monta yötä nukkuneet yhdessä? He olivat tavattoman tiukasti sidoksissa toisiinsa; Johan oli ollut yhdessä Emman kanssa suurimman osan aikuisiästään. Hän oli ollut naiseen hyvin pitkään syvästi rakastunut.

Johan muisteli, millaista oli ollut alussa, kun he tapasivat. Miten hän oli haastatellut Emmaa, kun muuan nuori nainen oli murhattu Fröjelissä. Miten hän oli rakastunut Emmaan kuin salamaniskusta heti, kun nainen oli avannut tämän Romassa sijaitsevan talonsa oven, jossa he nyt asuivat yhdessä.

Helena Hillerström oli löytynyt rannalta kuristettuna, alushousut suuhun työnnettynä. Murha oli kauhistuttava, ja Emma oli ollut uhrin paras ystävätär. Kaikki päättyi siihen, kun tekijä ajoi Emmaa takaa Fårössä, Norsta Aurenin rannalla. Hänet otettiin panttivangiksi ja suljettiin puolustusbunkkeriin yhdessä sarjamurhaajaksi osoittautuneen miehen kanssa. Tuntui, kuin siitä kaikesta olisi kamalan pitkä aika. Kokonainen elinikä.

Johan mietti, mitä Emma ajatteli. Lukiko tämä edessään olevaa artikkelia vai olivatko naisen ajatukset muualla? Mitä Emman päässä liikkui? Oli kulunut kovin kauan siitä, kun he olivat jutelleet keskenään, oikein asiaa.

Hän tunsi äkkiä ärtymyksen valtaavan kehonsa. Se alkoi varpaista ja kohosi päähän saakka. Mitä helvettiä nainen oikein kuvitteli? Että voisi istua siinä täysin tyynenä, aivan kuin mitään ei olisi tapahtunut? Että Johan vain hyväksyisi sen, miten tämä oli pettänyt häntä hänen selkänsä takana monen kuukauden ajan ja maannut jonkun toisen kanssa? Emmalla oli pitänyt kiirettä salaisten puheluiden ja rakkausviestiensä kanssa sillä aikaa, kun

Johan oli käynyt töissä, tehnyt ostoksia perheelle, leikannut autuaan tietämättömänä nurmikkoa, korjannut autoa autotalissa, ulkoiluttanut koiraa ja luoja ties mitä. Viha kasvoi hänen sisälleen, mutta hän ei halunnut aloittaa taas uutta riitaa. Elin ja Anton saattaisivat tulla norkoilemaan keittiöön hetkenä minä hyvänsä. Hän ei halunnut huolestuttaa lapsia entisestään, koska näillä oli paljon koulutehtäviä ja omia teini-ien murheitaan.

Johan nousi nopeasti tuolilta. Hän nosti lautasen, jolta oli syönyt sokerikakkua, ja laittoi sekä lautasen että mukin astianpesukoneeseen.

– Lähden ulos koiran kanssa, hän sanoi, ja Emma hymähti vastaukseksi nostamatta katsettaan tabletista.

Kun Johan sulki oven takanaan ja astui pihalle, hän nosti katseensa taivaalle ja veti syvään henkeä. Hän seisoj siinä hetken. Ester juoksi ympäriinsä, haisteli nurmea ja pysähtyi sitten pissalle. Hän näki pilvien lipuvan ohi. Aivan kuin elämänkin, hän ajatteli.

Juuri nyt tuntui, että se oli luisumassa hänen käsistään.

Gabriella seisahtui ovensuuhun ja katseli yksinkertaista huonetta. Kaikki karpäsenraadot oli nyt siivottu pois, ja sisällä tuoksui saippualta ja pesuaineelta. Hän mietti huolestuneena, oliko mahdollisesti unohtanut jotakin. Hän avasi penkin alle työnetyt pienen jääkaapin oven. Kyllä, siellä oli muutama tölkki vahvaa olutta sekä vesipullo.

Gabriella keräsi siivousvälineet pyöräkoriin. Hän käveli ulos puuhun nojaavan polkupyöränsä luo ja kiinnitti korin paikoilleen. Oli jo myöhäinen iltapäivä, ja pian alkaisi hämärtaa. Tuuli oli tyyntynyt, ja ilma tuntui hiostavalta. Hän tunsu ohimoillaan kasvavaa painetta. Hän katsoi taivaalle: näytti siltä, että pian alkaisi ukkostaa.

Hänestä tuntui äkkiä kuin varjo olisi vilahtanut metsässä. Oliko se pelkkää mielikuvitusta, vai oliko metsässä jotakin? Voisiko se olla kauris? Niitä oli nykyään Gotlannissa runsaasti. Hän seisoi hetken paikoillaan ja tuijotti metsään. Vain puunoksat heiluivat hitaasti.

Gabriella palasi mökkiin. Hän teki viimeisen tarkastuksen ja antoi katseensa vaeltaa ensin seinillä ja sitten katossa. Hän huomasi harmikseen, että lyhyellä ketjulla kattokoukkuun ripustetun valaisimen lasikupu oli täynnä kuolleita karpäsiä. Näky oli ikävä. Asiaan oli pakko puuttua, hän ajatteli ärtyneenä.

Samalla hetkellä ukkonen jyrähti aivan lähellä. Sade alkaisi hetkenä minä hyvänsä. Helvetti. Nyt oli pidettävä kiirettä.

Kotiin oli matkaa vain muutama kilometri, mutta alkumatka oli hankalakulkuinen, eikä hän sitä paitsi tykännyt olla ulkona ukonilmalla.

Gabriella kiiruhti nappaamaan pyöräkorista rätin ja ikkunanpesuaineen. Hän veti pöydän äärestä pinnatuolin ja kapusi sille varovaisesti. Tuoli oli vanha ja hutera eikä luultavasti kovin tukeva. Se tästä vielä puuttuisi, että hän kaatuisi. Toistuvista yrityksistään huolimatta hän ei saanut irrotettua lampputa, johon se oli juuttunut. Hiki nousi hänen otsalleen, ja häntä alkoi stressata. Lastenvahti Julia oli kyllä sanonut voivansa viipyä koko illan ja olla jopa yötä, mutta Gabriellalla oli huono omatunto, koska hän oli viime aikoina ollut lasten kanssa kovin vähän. Nykyään hän pakeni omille teilleen niin usein kuin pystyi, kun Erik oli kotona. Hän vältteli miestänsä eikä olisi halunnut viettää tämän kanssa hetkeäkään enempää aikaa kuin oli pakko. Avioliitto tuntui aivan kuolleelta.

Sekä Alba että Astrid olivat jo ilmaisseet tyytymättömyytensä. Hän oli luvannut heille käsi sydämellä, että koska oli lauantai, he voisivat viettää mukavan illan, syödä tacoja ja katsoa yhdessä elokuvaa. Se oli parasta, mitä tytöt tiesivät.

Gabriella hylkäsi ajatuksen lampun irrottamisesta. Oli aika saada hommat valmiiksi. Hän pyyhki lasikuupan sisäpuolen rätille, johon oli suihkuttanut pesuainetta, ja siivosi kärpäset pois parhaansa mukaan. Oli hankalaa seistä tuolilla ja liikkua samaan aikaan, mutta hän sai kuitenkin suurimman osan kärpäsisistä pois. Se sai nyt riittää.

Hän huokaisi helpotuksesta selviytyttyään hommasta ilman vahinkoja. Hän keräsi nopeasti loput tavarat, lukitsi oven ja suuntasi portaita alas.

Gabriella ehti ottaa vain pari askelta mökin hiekkapihalla, kun hän yhtäkkiä tunsu lamauttavan iskun rintakehässään. Se

tuli kuin tyhjästä. Hän horjahti muutaman askeleen eteenpäin. Hän ei ollut kuullut mitään eikä nähnyt ketään. Mistä tuo terävä, lävistävä ja tuskallisen paha tunne oikein oli peräisin? Hän ei ollut koskaan kokenut mitään vastaavaa. Ilma oli viileä, ja hän tunsu, miten lämmin neste alkoi valua rintakehällä. Rätti ja pesuainepullo liukuivat hänen käsistään. Hän katsoi rintaansa ja näki valkoisen paidan värjäytyvän nopeasti punaiseksi. Hän ehti ajatella millisekunnin ajan, miten outoa oli, ettei hän ollut huomannut mitään. Seuraavaksi hän tunsu kovaa kipua vatsassaan. Hän tuijotti hämmästyneenä yläruumistaan ja katseli epäuskoisena, miten veri ryöppysi ulos palleasta. Kesti vielä kymmenen sekuntia ennen kuin Gabriella menetti tasapainonsa ja kaatui pienen, vähäpätöisen talon portaiden juurelle. Sen pihalla hän oli juoksennellut lapsesta asti.

Samalla kun hänen tietoisuutensa musteni, taivas aukeni.

Karin Jacobsson kuunteli omaa hengitystään ja ajatteli kauhistuneena puuskuttavansa kuin härkä. Hengitys kävi raskaaksi jo muutaman minuutin hölkkäämisestä. Tilanne oli hänelle uusi: hän oli tottunut kuntoilemaan mutta oli nyt pitänyt pitkän tauon. Tämä oli ensimmäinen liikuntasuoritus synnytyksen jälkeen. Hän oli luvannut Andersille, että olisi varovainen ja hölkkäisi vain kevyesti. Oli suhtauduttava kunnioituksella siihen, mitä ruumis oli käynyt läpi, Anders oli sanonut painokkaasti seistessään päättävään näköisenä mökin kuistilla Lydia sylissänsä.

Ajatus hymyilytti Karinia. Hän ei olisi koskaan voinut kuvitella asioiden menevän näin. Anders oli epäröinyt isäksi tulemista elämänsä ehtopuolella. Luultavasti mies oli suostunut pitämään lapsen vain Karinin takia. Hän muisti Andersin ilmeen, kun oli kertonut tulleen raskaaksi vähän yli viisikymmisenä. Luojan tähden. Anders oli kuusikymmentäviisi. Miehen harhailevasta katseesta oli heijastunut huoli ja stressi. Vaikka Karin oli väistämättä tuntenut tietynlaista pettymystä, hän oli silti ymmärtänyt Andersia. Tällä oli jo aikuiset kaksoiset, Petra ja Nils, ex-vaimonsa kanssa. Anders oli jo kokenut pikkulapsivuodet ja perhe-elämän ja odotteli rauhallisia eläkepäiviä työskenneltyään vuosikaudet poliisina. Karinin menneisyys oli aivan erilainen.

Karin oli tullut raskaaksi neljätoistavuotiaana, kun ratsastuksenopettaja oli raiskannut hänet. Hän muisti päivän

kuin eilisen, ja muisto oli seurannut häntä koko elämän. Haavat eivät koskaan parantuneet kokonaan, mutta hän oli oppinut elämään niiden kanssa. Kyse ei ollut pelkästään raiskauksesta, vaan kaikesta muustakin, mitä sen jälkeen oli tapahtunut. Hän oli ollut täysin ratsastuksenopettajansa armoilla, pelännyt kuolukseen eikä tiennyt, mitä mies tekisi seuraavaksi.

Karin oli ollut yksin metsässä ratsastamassa. Kun hän oli laukannut metsäpolulla, hevonen oli säikähtänyt pensaasta suoraan heidän eteensä lentänyttä petolintua, jonka siipiväli oli ollut polun levyinen. Hevonen oli astunut ojaan ja kaatunut, ja Karin oli pudonnut sen selästä. Hänelle ei sattunut mitään, mutta hevonen ontui, ja hänen piti taluttaa se pois metsästä. Lähimmässä talossa asui ratsastuksenopettaja perheineen. Karin ajatteli, että hänellä oli käynyt loistava tuuri. Ratsastuksenopettaja tiesi hevosista kaiken ja osaisi auttaa – perheellä oli jopa oma talli. Hän soitti ovikelloa. Mies oli yksin kotona.

Opettaja vei hevosen karsinaan, tutki jalan nopeasti ja totesi, ettei vamma ollut paha. Sitten hän pyysi Karinia sisälle nauttimaan virvokkeen sillä välin, kun soittaisi tämän vanhemmille.

Karinista se kuulosti hyvältä, joten hän astui sisään taloon. Hän sai lasillisen mehua, mutta sen sijaan, että mies olisi soittanut hänen vanhemmilleen, tämä seurasi häntä olohuoneeseen ja raiskasi hänet matolla perhepotretin edessä – Karin oli tuijottanut valokuvaa koko ajan. Kun hän sitten makasi siinä housut kintuissa, jalkoväli tahmeana, kauhusta kangistuneena ja shokissa, opettaja käski häntä pukeutumaan nopeasti. Mies sanoi, että jos hän kertoisi kenellekään, hän ei voisi enää ikinä tulla talleille, eikä kukaan sitä paitsi uskoisi häntä. Sitten mies soitti Karinin isälle, joka tuli hakemaan hänet.

Raiskauksen jälkeen Karin kärsi ahdistuksesta ja univaikeuksista. Koulu sujui surkeasti, eikä hän halunnut viettää aikaa kave-

reidensa kanssa. Hän ei enää koskaan palannut talleille eikä ratsastanut. Hän sulkeutui kuoreensa ja yritti parhaansa mukaan unohtaa tapahtuneen. Jos hän vain olisi ajatteleminen asiaa, hän voisi teeskennellä, ettei sitä koskaan tapahtunut. Ehkä se oli ollut pelkkää pahaa unta. Jonkin ajan kuluttua teeskentely ei kuitenkaan enää onnistunut. Karin alkoi voida huonosti, ja rintoja alkoi aristaa. Varmistuttuaan raskaudesta hänen oli kerrottava siitä vanhemmilleen. Vaikka se olisi vaikeaa, se olisi tavallaan myös helpottavaa. Nyt vanhemmat saisivat tietää, asia paljastuisi ja ratsastuksenopettaja joutuisi tilille. Raiskauksesta tehtäisiin ilmoitus poliisille, ja mies joutuisi nöyryytetyksi koko kylän edessä. Oikeus toteutuisi, ja Karin voisi saada edes jollain tavalla hyvitystä.

Kävikin täysin päinvastoin. Vanhemmat vastustivat rikosilmoituksen tekemistä, eivätkä he halunneet asian paljastuvan. Kenties Karin oli kuitenkin ollut osasyylinen? Oliko hän vokitellut miestä? Provosoinut tätä? Karin oli varhaiskypsä, ja opettajahan oli vain mies.

Pettymys tuntui kuoliniskulta. Maa vajosi Karinin jalkojen alta. Hänellä ei ollut koko maailmassa ketään, kenelle puhua; ei ketään, kehen luottaa. Hän oli aivan yksin. Hän eli pitkään huu- taen hiljaa mielessään: kauhea karjunta kumpusi syvistä syö- vereistä, muttei päässyt purkautumaan. Vanhemmat pakottivat hänet kirjoittamaan paperille suostumuksensa, että lapsi annettaisiin adoptoitavaksi välittömästi syntymän jälkeen. Tuolloin hän halusi sitä itsekin. Hän ei halunnut tuntea lasta, joka oli saanut alkunsa raiskauksesta.

Sitten koitti synnytyksen aika. Kun tyttö oli syntynyt, Karin sai pidellä pienokaista hetken sylissä hämärässä huoneessa. Heti kun hän sai tyttären syliinsä, hän alkoi katua. Hän haisteli vauvaa, piti tätä lähellään, tunsu tämän kehon lämmön ja nopean